

Volebný program – 120 bodov na 2020

Symbolické veci

1. Navrhujeme zmeniť preambulu Ústavy SR: formuláciu „My národ slovenský“ zmeniť na „My občania Slovenska“.
2. Na regionálnej úrovni namiesto názvov ako Vyššie územné celky (VÚC) a samosprávne kraje navrhujeme, aby župy sme konečne aj oficiálne volali župami a predsedov krajov županmi.
3. Navrhujeme zrušiť zákaz dvojakeho občianstva a stratu štátneho občianstva Slovenskej republiky v dôsledku prijatia cudzieho štátneho občianstva – návrat k pravidlám spred roka 2010 a zároveň vrátenie občianstva SR tým osobám, ktorým to bolo odobraté na základe nových pravidiel od 2010.
4. Miestne referendá, v ktorých sa právoplatne rozhodne o zmene názvu obce (a vrátia sa tak k pôvodným historickým názvom) nech sú povinného charakteru, aby vláda nevedela prepísať vôľu občanov a zabrániť tak používaniu historických názvov.

Samospráva, reforma verejnej správy, miestna štátna správa

5. Pri financovaní miestnych samospráv z podielových daní (daň z príjmov fyzických osôb) navrhujeme zo vzorca vynechať koeficient o nadmorskej výške.
6. Dlhodobo sme za zmenu štruktúry financovania miestnej a regionálnej samosprávy, ktorá by sa nezakladala len na dani z príjmov fyzických osôb, ale na daňovom mixe, zloženého z rôznych druhov daní.
7. Sme zástancami zmeny územno-správneho rozdelenia krajiny: na miesto Mečiarových krajov chceme návrat k historickým regiónom vrátane jednej Podunajskej župy so sídlom v Komárne.
8. Na juhu Slovenska, kde žije maďarská menšina a kde sú veľké okresy s veľkým počtom obyvateľov navrhujeme vytvoriť 2 nové okresy so sídlom v Štúrove a v Kráľovskom Chlmci, zároveň navrhujeme rozdelenie okresu Revúca medzi okresmi Rimavská Sobota a Rožňava (mesto Tornaľa s okolím by sa vrátilo do okresu Rimavská Sobota). Celostátne navrhujeme aj zrušenie malých okresov (ktoré nemajú ani 25-30 tisíc obyvateľov), aby miestna štátna správa bola lacnejšia a efektívnejšia.
9. Dlhodobo si vieme predstaviť prepojenie funkcií v miestnej a regionálnej samospráve: župné zastupiteľstvá by tvorili primátori a starostovia (resp. zástupcovia starostov, ktorí by reprezentovali niekoľko obcí a boli by volení starostami), ktorí by disponovali počtom hlasov úmerne k veľkosti obyvateľov miest a obcí, ktoré by reprezentovali.
10. Pre uľahčenie dobrovoľného spájania obcí v rámci fragmentovanej miestnej samosprávy (s veľkým počtom neefektívnych malých obcí), navrhujeme, aby miestne referendá s účelom spájania obcí boli potrebné iba v menších obciach, ktoré sa chcú pripojiť k väčším obciam/mestám. Vo väčších obciach a mestách by stačilo súhlas väčšiny zastupiteľstva.

Dopravná infraštruktúra

11. Pri výstavbe diaľnic a rýchlostných ciest ako aj pri modernizácii železníc je potrebná oveľa väčšia vyváženosť, infraštruktúra by sa mala budovať úmerne k počtu obyvateľov v jednotlivých regiónoch. V doteraz veľmi zanedbaných južných regiónoch to znamená predovšetkým pokračovanie vo výstavbe rýchlostných ciest R7 a R2 ako aj prípravu výstavby

- ďalších úsekov, ale aj elektrifikáciu a výstavbu druhej koľaje na trase Bratislava – Komárno a modernizáciu a elektrifikáciu na úseku Zvolen – Lučenec – Košice.
12. V prípade elektronického mýta, ktoré platia nákladné autá je potrebné výrazne väčšiu časť dávať na výstavbu a obnovu dopravnej infraštruktúry, a výrazne menej na náklady a zisk prevádzkovateľa systému ako doteraz.
 13. Aspoň polovica elektronického mýta vyzbieraná na cestách 1. triedy by sa mala vrátiť na údržbu a opravu ciest 1. triedy, a teda mala by byť príjmom Slovenskej správy ciest.
 14. Pri vyvlastňovaní pozemkov pod diaľnicami a rýchlými cestami treba zrušiť postup, pri ktorom sa pôda najskôr prekvalifikuje na stavebný pozemok a až následne sa vyvlastní za zodpovedajúcu sumu. To najmä v blízkosti veľkých miest výrazne predražuje vyvlastnenie a tak aj celú výstavbu diaľnic a zároveň vytvára živnú pôdu pre špekulantov s pozemkami. Preto za poľnohospodársku pôdu treba dať primeranú (povedzme dvojnásobnú) náhradu alebo ponúknuť väčšie pozemky na výmenu, ale netreba ju prekvalifikovať na stavebné pozemky a tým výrazne predražiť celú výstavbu.
 15. Na úsekoch diaľnic a rýchlých ciest, ktoré sa dočasne postavili len v polovičnom profile by štát nemal vyberať poplatok za používanie pre osobné autá. Spoplatnené by mali byť len kompletne vybudované úseky.
 16. Na regionálnych železničných tratiach (kde štát dotuje prepravu ľudí z verejných zdrojov) treba vypísať tendre na prevádzkovanie dopravy na rôznych úsekoch. V prípade medzinárodných a IC vlakov na hlavných trasách medzi väčšími mestami (kde nie je štátna dotácia) rôzne dopravné spoločnosti môžu voľne súťažiť. Dlhodobu by vypisovanie tendrov na regionálne linky by mali prevziať od štátu župy (spolu s balíkom peňazí na dotácie).
 17. Pri stratových, menej využitých regionálnych linkách namiesto zrušenia prepravy najprv treba najprv ponúknuť tieto trate spolu v balíku s atraktívnejšími linkami (tam kde je to možné). Existuje tak možnosť na zabránenie zrušenia osobnej dopravy na týchto linkách.
 18. Dokončíme privatizáciu čiastočne privatizovanej štátnej nákladnej železničnej dopravnej spoločnosti (ZSSK Cargo), a je potrebné postupne – spolu s vypísaním súťaží na regionálnych tratiach – privatizovať aj osobnú prepravnú spoločnosť (ZSSK).
 19. Chceme postupne zvyšovať počet železničných priecestí so závorami, tam, kde sa stali tragické nehody osadenie závor v krátkom čase by malo byť povinné.
 20. Považujeme za dôležité prepojenie letísk s verejnou hromadnou dopravou. Najvhodnejšie by bolo vybudovanie koľajovej dopravy na letiská, preto navrhujeme vybudovanie železničných staníc na bratislavskom a košickom letisku ako aj predĺženie mestských električkových liniek ma tieto letiská. Podporujeme aj vybudovanie železničných prepojení priemyselných parkov (väčšina týchto parkov nemá železničnú prípojku).

Štíhly štát, zodpovedné hospodárenie

21. Pre vytvorenie efektívneho a štíhleho štátu navrhujeme rozsiahly a dôsledný audit všetkých štátnych inštitúcií a následné zrušenie duplicít a zbytočných inštitúcií.
22. Nepodporujeme návrhy ďalších štátnych mega investícií, ktoré už pri plánovaní stoja miliardy eur a následne – podľa skúseností – sa výrazne predrazia a meškajú, napr. ako vybudovania ďalších blokov jadrových elektrární alebo projekt predĺženia širokorozchodnej trate. Podobne odmietame návrhy na vytvorenie nových štátnych spoločností, ktoré by stáli veľa, pravdepodobne by boli stratové a ďalej by rozširovali priestor na korupciu, ako napr. národný letecký alebo lodný dopravca.

23. Maďarské Fórum v prípade veľkých štátnych investícií – najmä pri výstavbe diaľnic a rýchlostných ciest – podporuje financovanie zo štátneho rozpočtu s čo najväčším možným použitím eurofondov oproti financovaniu v rámci PPP projektov. Tieto projekty podľa doterajších skúseností slúžia najmä na zakrytie verejného dlhu pomocou kreatívneho účtovníctva. Dlh sa neobjaví vo verejnom dlhu, napriek tomu však existuje, a daňoví poplatníci Slovenska ho musia splácať veľmi dlhé obdobie (do 30 rokov). Navyše, tieto projekty sú aj drahšie, lebo štát si vie požiť lacnejšie ako stavebné konzorcium v PPP projekte, ale najmä preto, že pri výstavbe sa nedajú použiť eurofondy, ktoré by mohli financovať až 85 % všetkých nákladov.
24. Sme prívržencami dlhodobovo vyrovnaného rozpočtu. Rovnako ako v rodinnom rozpočte ani vo verejných financiách nemôžu výdavky dlhodobovo prevyšovať príjmy. Preto v čase ekonomického rastu primárne saldo rozpočtu (bez nákladov na obsluhu verejného dlhu) by malo byť aspoň vyrovnané. Deficit verejných financií môže existovať iba v časoch recesie alebo stagnácie ekonomiky.
25. Nesúhlasíme so snahami na zmäkčenie ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti (populárne známe aj ako „dlhová brzda“) a podporujeme, aby podobný zákon upravoval aj výdavkovú stránku štátneho rozpočtu a limitoval možný nárast výdavkov.
26. S výnimkou prirodzených monopolov (napríklad SEPS, časť SPP, ŽSR) nepovažujeme za žiaduce, aby sa štát ako vlastník a podnikateľ zúčastňoval trhovej súťaže. Preto podporujeme doprivatizáciu zostávajúcich štátnych podielov. Konkrétne predaj štátnych podielov v spoločnostiach regionálnej autobusovej dopravy (SAD, bývalé SAD), doprivatizáciu ZSSK Cargo, dlhodobu privatizáciu ZSSK, privatizáciu alebo dlhodobý prenájom bratislavského letiska a privatizáciu Všeobecnej zdravotnej poisťovne (po rozdelení na viacero častí).
27. Zavedieme alebo rozšírime súťaž na takých trhoch ako vydávanie a distribúcia učebníc, osobná železničná doprava alebo zdravotné poistenie.

Nižšie dane – vyššie príjmy, jednoduchší a transparentný daňový systém – ekonomický rozvoj

28. Podporujeme návrat k jednotnej, rovnej dani na úrovni 19 %, a ak to verejné financie dovoľia postupne redukovať smerom k nižším sadzbám. Podporujeme princíp, že bez ohľadu na typ príjmov/získov na všetko musíme uplatňovať rovnakú jednotnú daňovú sadzbu.
29. Zrušili by sme dvojité zdanenie, najmä 8 percentnú daň z poistenia, daň z dividend a rôzne mimoriadne dane regulovaných subjektov.
30. Navrhujeme zavedenie superhrubej mzdy: zjednotili by sme odvody platené zamestnancom a zamestnávateľom, systém by sa značne zjednodušil, mzdy by boli zaťažené jednou daňou z príjmu a jedným zdravotným a sociálnym odvodom, zamestnaní ľudia by konečne presne videli, koľko zo svojej mzdy odvádzajú štátu.
31. V prípade fyzických osôb a živnostníkov navrhujeme podávanie jednotného daňovo-odvodového priznania na jednom tlačive v rámci komunikácie s jedným úradom pri jednom okienku.
32. Na vzor daňovej odpočítateľnej položky navrhujeme zavedenie odvodovej odpočítateľnej položky, aby aj bez zvyšovania hrubých miezd mohli rásť čisté príjmy zamestnancov, resp. mohli poklesnúť náklady zamestnávateľov, predovšetkým v prípade najnižších príjmových skupín. Výška tejto položky by bola rovnaká v prípade zamestnancov, „dohodárov“ aj ľudí pracujúcich na čiastočný úväzok. Odvodová záťaž v prípade živnostníkov vrátane tzv.

minimálnych odvodov je tiež veľmi vysoká. Preto navrhujeme znížiť ich vymeriavací základ z 50 % priemernej mzdy aspoň na 35 % - v optimálnom prípade odvodová záťaž živnostníkov by sa znížila čo najviac úmerne s odvodovou záťažou zamestnancov.

33. Navrhujeme rozšírenie daňovej asignácie. Každý daňový poplatník by mohol ponúknuť 2 % dane z príjmov nielen rôznym neziskovým organizáciám (ako teraz), ale aj cirkvám a politickým stranám (štátna podpora týchto organizácií by sa znížila úmerne k tomu). Podobne, každý pracujúci by sa mohol rozhodnúť o darovaní 1 % svojich odvodov zaplatených na starobné dôchodkové poistenie jednému pre svojich rodičov, ak je ten v dôchodkovom veku.
34. Podporujeme, aby (štvrtročná) povinnosť platenia daňových preddavkov DPFO sa posunula z dnešných 2500 € na 10 tisíc €.
35. Navrhujeme, aby zamestnávateľia nemuseli platiť odvody z nefinančných benefitov pre zamestnancov.
36. Navrhujeme, aby podobne ako v Estónsku, reinvestovaný zisk nebol zdanený (nulová daň na reinvestovaný zisk), to by výrazne motivovalo investície.
37. Aby sme skoncovali s obrovskými podvodmi s DPH, dočasne by sme plošne zaviedli tzv., reverznú platbu DPH (tzv. reverse charge): podniky medzi sebou by už neplatili túto daň, DPH by platili v zásade iba koneční užívatelia, najmä v maloobchode na konci obchodného reťazca (jedna smernica EÚ to umožňuje do leta 2022 pri transakciách nad 17,5 tisíc eur). Tým by sa zrušili vratky (nadmerné odpočty) DPH a potlačili by sa tzv. karuselové podvody, výrazne by sa zvýšili príjmy z DPH.

Priaznivé podnikateľské prostredie, úradné vybavovanie orientované na zákazníkov

38. Navrhujeme, aby najdôležitejšie daňové a regulačné právne úpravy sa menili maximálne raz ročne, a to vždy od 1. januára, aby sme predošli neustálej zmene zákonov, v dôsledku čoho sa legislatíva najmä pre malé a stredné podniky stáva úplne neprehľadnou. (Výnimky by boli možné len v odôvodnených prípadoch, zvlášť označených v dôvodových správach zákonov.)
39. Zrušili by sme pracovnú zdravotnú službu pre podniky I. a II. rizikovej kategórie (pre III. a IV. kategóriu by pravidlá zostali nemenné).
40. Navrhujem zrušenie 6 úrovní (pásiev) minimálnej mzdy, tzv. koeficientov minimálnych mzdových nárokov definovaných v Zákonníku práce – zostala by jedna jednotná minimálna mzda.
Minimálna mzda by bola stanovená ako 50 % priemernej mzdy v predošlom období (oproti súčasnej úprave 60 %, ktorá má byť zavedená od 2021 a už vážne ohrozuje existenciu mnohých pracovných miest). V regiónoch s nadpriemernou zamestnanosťou by ale regionálna alebo miestna samospráva mohla zaviesť aj nižšie minimá.
Zvýšenie minimálnej mzdy automaticky zvyšuje aj rôzne príplatky, ktoré sú naviazané na minimálnu mzdu, avšak smerácke vlády zdvihli aj percentuálnu výšku týchto príplatkov, čiže príplatky rástli dvakrát, čo už vážne ohrozuje mnohé pracovné miesta. Preto navrhujeme zníženie týchto príplatkov a ich zjednotenie na úrovni 30 % minimálnej mzdy (pre prácu v noci, cez víkend a cez sviatky).
Zrušili by sme povinné gastrolístky (zamestnávateľ by si mohol vybrať medzi gastrolístkami, hotovostnou platbou alebo zabezpečením stravovania). Zrušili by sme koncesionárske poplatky, ktoré zamestnávateľia platia podľa počtu ich zamestnancov.
41. Pre živnostníkov by platenie nemocenských sociálnych odvodov malo byť dobrovoľné.

42. Vytvorenie všeobecnej voľnej živnosti, v rámci tejto živnosti by sa mohli vykonávať všetky činnosti, ktoré nie sú zvlášť upravené. Zároveň by sme znížili počet viazaných a remeselných živností.
43. Zjednotenie rôznych typov pracovných dohôd na jeden univerzálny typ.
44. Súčasný Zákonník práce definuje maximálny týždenný počet odpracovaných hodín na 48 vrátane nadčasov, pričom zamestnanci môžu mať ďalší pracovný pomer, živnosť aj dohodu, čiže obmedzovaní sú len tí, ktorí by chceli viac pracovať na svojom pracovisku. Preto navrhujeme zvýšiť 48 hodinový limit.
45. Je potrebné zjednodušiť rôzne výkazy a hlásenia, ktoré podnikatelia musia posilať úradom. Navrhujeme, aby všetky mohli posilať na jednu webovú stránku v rovnakom termíne. V prípade malých a stredných podnikov navrhujeme zrušiť niekoľko zbytočných výkazov a hlásení, napr. o otváracích hodinách, o pracovnom čase a pod.
46. Princíp „jedna prichádza – jedna odchádza“: za každú jednu novú reguláciu, ktorá zvyšuje administratívnu záťaž podnikateľov treba zrušiť jednu starú reguláciu.
47. „Sunset“ klauzula – navrhujeme, aby každá nová regulácia, ktorá zvyšuje administratívnu záťaž podnikateľov platila len na obdobie tri roky, potom ju treba opäť prerokovať a schváliť v parlamente, aby sa predĺžila jej účinnosť ak je naďalej potrebná.
48. Musíme vrátiť reprezentatívny charakter odborov – odboroví predáci musia preukázať, že reprezentujú aspoň tretinu zamestnancov v danom podniku. Podporujeme decentralizovaný charakter kolektívnych vyjednávaní s dohodami na úrovni podnikov, kde sa zamestnávateľia dohodli s odbormi – aby sa dohody nedali rozšíriť na celé odvetvia a na firmy, ktoré s nimi nesúhlasia.
49. Navrhujeme, aby v štátnych inštitúciách s rozlohou nad 400 m², kde poskytujú rôzne verejné služby, existovali záchody pre klientov.

Návrat k právnemu štátu, boj s korupciou

50. Výber predsedov a členov nezávislých inštitúcií, ktoré majú kontrolovať fungovanie a hospodárenie štátu a trhových subjektov (ústavný súd, národná banka, ÚRSO, NKÚ, ÚVO atď.) má byť čo najotvorenejší a najtransparentnejší proces. Podporujeme verejné vypočúvanie kandidátov a zverejnenie ich podrobných odborných životopisov a majetkových priznaní. Predsedov a členov týchto inštitúcií by mohli navrhovať a voliť/menovať viaceré inštitúcie, napríklad vláda, parlament, prezident, odborné organizácie, a ich funkčné obdobia by sa nemali prekrývať, podľa možnosti by sa mali postupne striedať vo svojich funkciách podľa vopred určených kľúčov. Tým by sa dalo predísť tomu, aby jediná vláda vymenila a prepolitizovala vedenie nejakej nezávislej inštitúcie. rozhodne odmietame, aby do vedenia týchto inštitúcií sa dostávali vysluženie politici, ktorí nemajú v danej oblasti potrebnú odbornú a vedeckú činnosť (ako sa to stalo v prípade národnej banky, ÚRSO a čiastočne aj ústavného súdu).
51. Podporujeme sprísnenie, zverejnenie a dôslednú kontrolu majetkových priznaní politikov, sudcov, prokurátorov, policajných veliteľov, vedúcich úradníkov a ich najbližších rodinných príslušníkov. Keď nejaký hodnotný majetok nepriznajú, nech sa automaticky prepadne v prospech štátu. Nech platí aj všeobecne nad určitou hodnotou, že keď niekto nevie poukázať pôvod majetku, tak vlastníctvo prejde na štát.
52. Je potrebná rozsiahla revízia pravidiel verejného obstarávania s pomocou Úradu pre verejné obstarávanie a nezávislých think tankov, najviac rizikovým oblastiam ako informatizácia

verejnej správy, obstarávania v rezorte obrany ako aj veľké infraštruktúrne projekty treba venovať zvláštnu pozornosť.

Treba klásť zvláštny dôraz aj na to, aby firmy, ktoré vyhrajú tendre, dodali štátu fungujúci a použiteľný tovar – v posledných rokoch pri informatizácii/digitalizácii štát vyhodil obrovské sumy na nefungujúce, nepotrebné a málo používané aplikácie.

53. Podporu súkromných investícií (investičné stimuly) treba zúžiť na zaostalejšie regióny s nadpriemernou nezamestnanosťou a viazať na vytvorenie určitého počtu nových pracovných miest. Je neprijateľné, že väčšina týchto stimulov tak ako v minulosti prúdila do vyspelejších častí Slovenska, a niekedy vytvorili len veľmi málo pracovných miest, alebo dokonca žiadne. Výška stimulu na jedno pracovné miesto musí byť limitovaná.
54. Dlhodobu budeme presadzovať zrušenie tabuľkových plátov vo verejnom sektore a rozšírenie manažérskeho prístupu s odmeňovaním na základe výkonov. Bude to dlhý proces, na začiatku treba dať výnimky v tých oblastiach, kde tabuľkové platy úplne znemožňujú prijatie kvalitných zamestnancov, lebo nemôžu vôbec konkurovať mzdám v súkromnom sektore.
55. Je potrebná rozsiahla reforma Generálnej prokuratúry, ktorá stále funguje na základe stalinistického modelu. Generálneho prokurátora by mohli navrhnúť viaceré inštitúcie, kandidáti by museli predstaviť a obhájiť svoj program na verejných vypočúvaniach. Aj o výbere ostatných prokurátorov by museli rozhodnúť komisie. Pri prideľovaní prípadov navrhujeme náhodné rozdelenie počítačovými technikami – ako to funguje v súdnictve. Značne by sa obmedzili tzv. negatívne pokyny generálneho prokurátora: nemohol by zobrať prípad z rúk dozorujúceho prokurátora a prideliť inému prokurátorovi, nemohol by prípad vziať k sebe a nevedel by zastaviť vyšetrovanie – napr. zrušiť vznesenie obvinenia a prípady uzavrieť (proti vôli dozorujúceho prokurátora). Rozhodnutia prokurátorov (aj z minulosti) musia byť zverejnené aj s odôvodnením v elektronickej databáze, kde sa dajú ľahko vyhľadať.
56. Na polícii – podobne ako na prokuratúre – vedúcich pracovníkov (celoštátnych aj regionálnych) musia vyberať komisie na základe verejného vypočúvania kandidátov.
57. Treba vytvoriť Najvyšší správny súd, ktorý okrem súdnych sporov týkajúcich sa štátnej správy by mohol súdiť aj sudcov, prokurátorov, vedúcich policajtov a úradníkov, resp. vykonať disciplinárne konania voči nim.
Podporujeme, aby sudcovia museli ukázať svoje tváre v médiách, je neprijateľné, že často nemôžeme vidieť tváre tých, ktorí môžu súdiť nás všetkých.
58. Treba vytvoriť podmienky pre vznik parlamentných vyšetrovacích výborov, ktoré by mohli vyšetriť napr. veľké korupčné kauzy. Na základe zahraničných príkladov by mohli vypočúvať svedkov pod prísahou (odmietnutie predvolania alebo krivé svedectvo by malo rovnaké dôsledky ako pred súdom), mohli by vyžiadať rôzne dokumenty od štátnych orgánov a pod. Vypočúvania, ktoré sa netýkajú štátnych tajomstiev by mohli byť verejné.
59. Je potrebné posilniť pozície ľudí, ktorí kupujú nehnuteľnosti voči developerom a správcom nehnuteľností aby sa nemohlo stať, aby nebolo možné uplatniť rôzne garancie kvôli nízkemu kapitálu týchto firiem.
60. Navrhujeme, aby žiadosti pre zmenu vlastníctva nehnuteľností sa mohli podávať iba s overenými podpismi (v opačnom prípade katastrálne úrady žiadosť automaticky odmietnu). Tým by sme mohli potlačiť fiktívne a špekulatívne podávanie žiadostí, ktoré chcú iba blokovať rôzne nehnuteľnosti a naťahovať čas.
61. Navrhujeme zrušenie možnosti použitia účinnej lútosti v prípade veľkých daňových podvodov na DPH v Trestnom zákone (§ 86). Vďaka tejto možnosti páchatelia mohli vyviaznuť s tým, že

keď sa na to prišlo, tak jednoducho zaplatili naspäť daň (neoprávnene získané vratky DPH) – vid' kauzu Bašternák.

62. Podporujeme návrh, že podniky, ktoré dostávajú veľké štátne zákazky, resp. ich vlastníci, koneční užívatelia nemohli zároveň vlastniť aj médiá. V opačnom prípade existuje veľmi silné nutkanie, aby svoje médiá použili s cieľom ovplyvňovania politiky, aby sa dostali k ďalším, ešte väčším štátnym zákazkám.

Sociálna sféra a zdravotníctvo

63. Považujeme za potrebné automatický povinný vstup do 2. dôchodkového piliera v prípade mladých, ktorí vstupujú na pracovný trh prvý krát (tak, ako to bolo aj pôvodne pri založení systému). Vstupovali by akciových alebo indexových fondov, a počas prvého polroka by mohli slobodne rozhodnúť o opustení systému. (Do inej správcovskej spoločnosti alebo do iného fondu by samozrejme mohli prestúpiť ako všetci ostatní sporenia.)
64. Druhý dôchodkový pilier treba posilniť aj postupným zvyšovaním odvodov, ktoré smerujú do tohto piliera, aby tie dosiahli pôvodnú úroveň (druhá Ficova vláda ich drasticky okresala na menej ako polovicu).
65. Chceme umožniť, aby v prípade väčších úspor v druhom pilieri sporenia sa mohli rozhodnúť pre skoršie začatie čerpania anuity/dôchodkov zo svojich úspor, ešte pred dovŕšením dôchodkového veku. Pritom, pri vyšších úsporách treba dať väčšiu slobodu ľuďom, aby rozhodovali o použití svojich úspor.
66. Podľa nášho názoru popri druhom pilieri treba viac podporovať aj iné schémy sporenia. V dobrovoľnom treťom pilieri treba výrazne zvýšiť daňovú odpočítateľnú položku (v roku 2020 má byť len 180 eur ročne) na 500 eur a zároveň rozšíriť pre tých, ktorí nemajú síce tretí pilier ale sporia inak (životné poisťky, iné formy dlhodobého sporenia). Treba vychádzať z princípu, že štát by mal motivovať a podporovať tých, ktorí sú zodpovední a snažia sa sami postarať o svoju starobu.
67. Hore spomenuté jedno percento zo starobných sociálnych odvodov, ktoré by pracujúci mohli priamo poslať jednému zo svojich rodičov, dôchodcov – odmeňuje rodičov, ktorí predtým vychovávali svoji deti. Čím viac detí predtým niekto vychoval, z ktorých sú dnes platitelia odvodov, tým viac môže od nich dostať vo forme tejto odvodovej asignácie.
68. Vytvoríme legislatívne podmienky na vznik tzv. reverzných hypoték pre seniorov. Banky by získali záložné právo na nehnuteľnosti, kde starší ľudia bývajú, oni by však mohli tam bývať do konca svojho života a získali by pravidelnú mesačnú anuitu resp. kombináciu mesačného príspevku s jednorazovou vyššou sumou. Pre mnohých by to mohlo garantovať dôstojnú starobu.
69. Pri určovaní veku odchodu do dôchodku je potrebné vrátiť sa k predchádzajúcemu mechanizmu. Dôchodkový vek by bol naviazaný na očakávanú dĺžku života, paralelne by sa zvyšoval s rastom očakávaných rokov dožitia. Po istom čase pracujúci by síce mohli ísť do dôchodku neskôr, avšak predišlo by sa tomu, aby dostávali nižšie dôchodky. Dokedy to nie je možné, treba umožniť dobrovoľnú prácu po dôchodkovom veku aj s tým, že zárobok by bol oslobodený od odvodov. A treba podporovať prácu popri poberaní dôchodku. To by v súlade s odvodovou odpočítateľnou položkou pre zamestnancov po určitú sumu bolo bez odvodov a dalo by sa vykonávať v rámci zjednotených dohôd. Je dôležitým princípom, že vek odchodu do dôchodku treba vnímať ako možnosť, nie ako povinnosť.

70. V našej rýchlo starnúcej spoločnosti je jedným z neriešených a rastúcich problémov dlhodobá starostlivosť v starobe. Nie je dosť peňazí, kapacít, pracovníkov a nie je riešené prehľadné financovanie, t.j. nie je jasné, či starostlivosť má byť financovaná z verejného zdravotného poistenia alebo zo sociálnych výdavkov. Pacienti sa často strácajú medzi inštitúciami, alebo sa tam vôbec nedostanú kvôli dlhým čakacím listinám. Ide o komplexný problém, ale pomohlo by, keby sme viazali peňažné prostriedky na seniorov na základe toho, že aký typ starostlivosti potrebujú. Napríklad ústavnú starostlivosť v nemocnici pri rehabilitácii a zotavení po zákrokoch, chorobách, alebo umiestnenie v domove sociálnych služieb, resp. domácu starostlivosť v prípade ľudí, ktorí sa už nevedia postarať sami o seba, resp. umiestnenie v špecializovanom zariadení s potrebou odbornej starostlivosti napr. pre ľudí s Alzheimerom alebo s Parkinsonovou chorobou. Peniaze by boli priradené seniorom na základe typu hore uvedených problémov a následne oni by ich prinášali do inštitúcií, kde sa o nich starajú. Tým by sme automaticky vyrovnali financovanie štátnych/samosprávnych a súkromných zariadení – ale samozrejme aj tie súkromné by museli vyhovieť kritériám kvality, transparentnosti a efektívnosti. Zároveň aj ľuďom poskytujúcim domácu opateru by boli poskytnuté rovnaké financie (ktoré by zdieľali s opatrovatelmi, ktorí pravidelne navštevujú pacientov).
71. Mali by sme zrušiť najväčšie deformácie v sociálnom systéme. Štát by nemal odmeňovať s vysokými sumami nezodpovednosť. Preto navrhujeme, aby jednorazový príspevok pri narodení dieťaťa (takmer 830 €) nemohli dostať matky, ktoré pri narodení dieťaťa boli maloleté. (V súčasnej situácii, po rozhodnutí súdu o priznaní rodičovských práv maloletej matke to je možné – podobne matka získa nárok na prídavok na dieťa a tiež na rodičovský príspevok.) Ďalšou absurdnou situáciou je stav, keď maloletá matka získa nárok na prídavok na dieťa, a zároveň jej rodičia stále majú nárok na prídavok pre ich dcéru, maloletú matku – tento druhý nárok navrhujeme zrušiť.
72. Od 2020 rodičovský príspevok (univerzálna dávka pre rodičov do 3 roku dieťaťa) sa stáva dvojestupňovou, my by sme príspevok zmenili na trojstupňový. Naďalej by dostávali mesačne 370 eur tí, ktorí predtým (za dva roky aspoň 270 dní) platili sociálne odvody, ostatní by mali nárok na 270 eur, avšak aj oni by museli mať odpracovaných aspoň 200 dní alebo ukončené stredoškolské vzdelanie. Tí ktorí nemajú ani jedno ani druhé by dostávali zníženú dávku 170 €.
73. V zdravotníctve je potrebné postupne zvyšovať zdroje cez navýšenie sumy, čo poisťovne dostávajú za poistencov štátu, avšak ešte viac je potrebné efektívnejšie míňať peniaze, ktoré sú už aj teraz v systéme. K tomu treba presadiť celý rad reforiem. Najmä konečne definovať štandard, teda okruh nárokovateľnej starostlivosti, čo je zabezpečené verejným zdravotným poistením, teda z verejného poistenia sa hradí plná výška, alebo časť starostlivosti, na ktorú majú všetci nárok.
74. Starostlivosť a služby nad rámec tohto presne definovaného štandardu sa budú hradíť dodatočným poistením, regulovanými priamymi platbami resp. súkromným poistením v rámci rôznych balíkov, ktoré poskytujú zdravotné poisťovne. Štát namiesto toho, aby zakazoval rôzne poplatky, má regulovať ich výšku, napríklad nie sme proti vráteniu poplatku za objednanie na konkrétny čas na vyšetrenie u lekárov.
75. Najdôležitejšie je, aby si pacienti mohli vybrať svojich odvodných lekárov a zdravotnú poisťovňu, aby poisťovne s rôznymi balíkmi súťažili o priazeň pacientov (a aby ich mohli motivovať rôznymi balíčkami a benefitmi napr. pre prevenciu), pričom zdravotnícke zariadenia by súťažili so svojimi službami, aby poisťovne posielali k nim pacientov.
76. Je potrebné zaviesť tvrdé rozpočtové obmedzenia v štátnych nemocniciach, aby sme zabránili pokračovaniu bludného kruhu neustáleho zadlžovania a následného štátneho oddlžovania

týchto nemocníc. Všetky štátne nemocnice by mali byť transformované na akciové spoločnosti, niektoré z nich by mohli byť neskôr privatizované, ich manažmenty by čelili stupňujúcim sa sankciám v prípade, keď by sa znova zadlžovali. (Prípadné odštátnenie na južnom Slovensku by neprinieslo žiadne veľké zmeny, keďže väčšinu nemocníc už aj tak spravujú súkromní investori, vid' nemocnice v Dunajskej Strede, Galante, Komárne, Leviciach, Rimavskej Sobote, Rožňave, Michalovciach a Trebišove ako aj mnoho nemocníc v krajských sídlach ako Bratislava, Banská Bystrica a Košice.)

77. Rozdelíme na viaceré časti a privatizujeme štátnu zdravotnú poisťovňu (VŠZP), ktorá je v skoro monopolnom postavení, aby sme vytvorili ozajstnú súťaž na trhu zdravotného poistenia.
78. Musíme uľahčiť vstup na trh ďalším zdravotným poisťovňami, treba preto znížiť predpísané základné imanie, počet poistencov, a poisťovne nemusia pokryť celú minimálnu sieť na celom území Slovenska (musia ale pokryť aspoň jeden makroregión a tiež celé vertikum zdravotnej starostlivosti, t.j. všetky typy inštitúcií).
79. Súhlasíme so zákazom krížového vlastníctva v zdravotníctve, ale len v obmedzenej podobe. Jedna firma/skupina firiem a majiteľov by mohla vlastniť nemocnice, polikliniky aj siete lekární, avšak vlastníctvo v jednej z týchto oblastí by sa vylučovalo s vlastníctvom zdravotnej poisťovne. Je ale veľmi dôležité, aby Protimonopolný úrad dôsledne zabraňoval tomu, aby v nejakom trhovom segmente mohlo dôjsť k príliš veľkej koncentrácii vlastníctva (napríklad príliš veľký podiel na trhu regionálnych nemocníc alebo lekární).
80. Navrhujeme zavedenie peňažnej odmeny pre darcov krvi.

Školstvo a kultúra

81. Vzdelávania je dlhé roky podfinancované, to musíme zmeniť, a preto navrhujeme, aby začínajúci pedagógovia dostali aspoň mzdu na úrovni priemernej mzdy v národnom hospodárstve. Podobne, aj mzdy vysokoškolských učiteľov s titulom PhD. by mali dosiahnuť aspoň priemerný plat ľudí s vysokoškolským vzdelaním. V regionálnom školstve zdroje na zvýšenie miezd treba poskytnúť vo forme zvýšených noriem na žiakov.
82. Správa a financovanie školstva na najvyššej úrovni sa delí medzi ministerstvom školstva a vnútra. Financie pre zriaďovateľov väčšiny škôl prúdia úplne nelogicky cez ministerstvo vnútra – toto by sme zrušili, peniaze by išli výlučne cez ministerstvo školstva. V miestnej štátnej správe odbory školstva na okresných úradoch v krajských sídlach sú tiež pod dvoma ministerstvami: pod ministerstvom vnútra (sem patria okresné úrady a ich zamestnanci) a školstva (tu sa rozhoduje o tom, čo by zamestnanci mali robiť). Je to zdrojom mnohých problémov, bolo by lepšie sa vrátiť k špecializovaným krajským školským úradom výlučne pod jedným ministerstvom školstva. Riadenie a financovanie celého školstva by tak bolo opäť pod jedným ministerstvom. Pritom navrhujeme aj to, aby ministerstvo vnútra nebolo zriaďovateľom škôl, tieto kompetencie by v prípade bilingválnych gymnázií prešli na župy a pri ostatných školách (najmä v prípade špeciálnych škôl) na ministerstvo školstva.
83. Navrhujeme liberalizáciu vydávania a distribúcie učebníc. Školy by si sami vyberali knihy, ktoré súťažiaci vydavateľstvá vydávajú a distribútori distribuujú. Peniaze, ktoré sa doteraz minuli na učebnice by školy dostali v jednom balíku alebo ako súčasť noriem a sami by rozhodovali o ich míňaní. Rôzne školy by mohli používať rôzne učebnice podľa ich potrieb. V prípade škôl s vyučovacím jazykom maďarským by namiesto prekladov slovenských učebníc mohli existovať aj učebnice špeciálne vydané pre tieto školy. V týchto učebniciach zemepisné názvy a mená

osôb by sa mali používať podľa pravidiel maďarského jazyka. V učebniciach histórie by zas mohli viac priestoru venovať maďarskej histórii.

84. V školstve potrebujeme zmenu prístupu, namiesto „prebratia“ a memorovania učiva, čiže získavania univerzálnych znalostí sa treba sústrediť na rozvoj zručností a kompetencií (kritické myslenie, čitateľská gramotnosť, získanie a spracovanie informácií, riešenie problémov, tímová práca, komunikačné schopnosti a ovládanie cudzích jazykov). Avšak nechceme povedať „zhora“ ako to všetky školy majú robiť, preto by sme dali väčšiu flexibilitu školám pri výbere metód, učiva a štruktúry predmetov (ako aj v prípade učebníc – viď predošlý bod). K tomu je potrebné aj zúženie povinného učiva.

Navrhujeme aj to, aby povinné počty hodín pre pedagógov boli diferencované podľa predmetov (pri predmetoch s potrebou intenzívnejšej prípravy a práce aj po vyučovacích hodinách navrhujeme nižšie počty povinných hodín).

85. Školstvo hrá významnú úlohu v tom, aby pripravil žiakov a študentov aj na výzvy reálneho života. Demokracia potrebuje demokratov, trhová ekonomika zas občanov, ktorí sú schopní prijímať zodpovedné finančné rozhodnutia. Takých, ktorí nepodľahnú propagande, neuveria falošným správam a konšpiračným teóriám, nepadnú do dlhovej pasce a nebudú podporovať extrémistické názory. V učebných osnovách preto treba klásť väčší dôraz na politiku (výchova na demokraciu), finančnú gramotnosť a informačné (mediálne) znalosti a tiež na modernú históriu (vrátane vedomostí o Európskej únii).

86. Riaditeľov škôl by mali vyberať opäť výlučne školské rady.

87. Aj po pozitívnom vývoji je čo ďalej zlepšovať a zjednodušovať na duálnom vzdelávaní v spolupráci so školami a zamestnávateľmi. Navrhujeme napríklad, aby študenti mohli vstúpiť do systému nie len v prvom polroku ale aj neskôr.

88. Podporujeme inkluzívne vzdelávanie rómskych žiakov zo znevýhodneného prostredia plošným používaním a štátnym financovaním doteraz osvedčených metód: podpora predškolského vzdelávania, zamestnanie asistentov (keď je to potrebné tak zo znalosťou rómskeho jazyka z rómskeho prostredia), keď je to potrebné, tak výučbu vyučovacieho jazyka školy v rámci samostatného predmetu/kurzu (pre potreby týchto žiakov vyčleniť osobitnú finančnú podporu pedagógom alebo zvýšiť štátny normatív), celodenné vzdelávanie (s družinami) podpora komunitných centier vzdelávania a voľnočasových aktivít, ktoré sa venujú deťom (a niekedy aj ich rodičom) aj po škole.

Školám po určitom počte študentov by sme mali garantovať peniaze na zamestnanie asistentov a školských psychológov – školy s vyšším počtom a podielom žiakov zo znevýhodneného prostredia by mali nárok na väčší počet asistentov a psychológov, resp. na finančné prostriedky na ich zamestnanie.

89. Považujeme za neprijateľné, že špeciálne školy a triedy, ktoré sú vytvorené na vzdelávanie mentálne hendikepovaných detí sú stále často miestom, kde končia deti zo znevýhodneného prostredia, predovšetkým rómske deti z osád. Má to viaceré dôvody, medzi najdôležitejšie patria personálne a inštitucionálne prepojenia medzi diagnostickými centrami (ktoré rozhodujú o umiestnení detí) a špeciálnymi školami, ako aj finančná motivácia (vyšší normatív). Na tento problém treba nájsť systémové riešenie v rámci odbornej diskusie.

Na druhej strane musíme akceptovať situáciu, že v mnohých školách väčšinu alebo drvivú väčšinu žiakov tvoria rómski žiaci zo znevýhodneného prostredia, a značná časť týchto škôl sa nedá „desegregovať“. Napríklad preto, lebo v danej obci alebo v danom mikroregióne väčšinu školopovinných detí tvoria rómske deti zo znevýhodneného prostredia. To však nemôže viesť k tomu, že v týchto školách rezignujeme na kvalitu vyučovania, hore uvedenými prostriedkami

aj tu sa treba usilovať o čo najvyššiu kvalitu. Samozrejme kde je to možné, tam segregáciu treba eliminovať.

90. Podporujeme zvyšovanie počtu jasí, keďže tieto inštitúcie skoro neexistujú v našej krajine. Treba zvyšovať aj kapacitu materských škôl v súlade s demografickými prognózami. Cieľom má byť, aby každé dieťa od 3 rokov bolo možné umiestniť do škôlky, keď si to rodičia želajú. Povinnú materskú školu by sme však zrušili – v tomto prípade štát reagoval plošným príkazom na špecifický problém (nízka miera účasti detí zo znevýhodneného prostredia v predškolskom vzdelávaní). Pre riešenie problému treba zatriktívniť škôlky a prilákať tam deti zo znevýhodneného prostredia namiesto povinnej dochádzky pre všetkých.
91. Pre potreby maďarských škôl na Slovensku treba vybudovať samostatné maďarské metodické a didaktické centrum. To by vychádzajúc zo školských osnov vzhľadom na špecifiká maďarských škôl by pomáhalo vytvoriť ich osnovy a podporovalo by ďalšie vzdelávanie maďarských pedagógov.
92. V maďarských školách slovenčinu treba vyučovať ako druhý, cudzí jazyk, kde dôraz sa kladie na reálnu, každodennú komunikáciu.
V dôsledku výučby slovenčiny maďarskí žiaci nemôžu byť v nevýhode, nemôže to ísť na úkor ostatných svetových jazykov alebo predmetov. Keď zúžime povinné osnovy, tak vieme nájsť riešenie, ale v maďarských školách treba mať o niečo vyšší počet vyučovacích hodín ako aj pedagógov, preto treba ďalej zvýšiť normatív v národnostnom školstve.
93. Pedagogická dokumentácia ako aj tvorba učebných plánov v maďarských školách by malo prebiehať výlučne v maďarčine, takto by sme ušetrili pedagógov od značnej byrokratickej záťaže (značná nadpráca stále existuje aj napriek digitalizácii). Slovenskú verziu by mali iba najdôležitejšie dokumenty ako napr. vysvedčenia, diplomy a pod.
94. Pre záchranu národnostných škôl s nízkym počtom žiakov, alebo pre riešenie situácie pri ich zániku treba komplexný program, so školskými autobusmi, štipendiami, kampaňou na zapísanie, internátmi a pod., tieto programy by mohol koordinovať hore spomenuté metodicko-didaktické centrum.
95. Stredoškolské vzdelávanie mentálne či telesne hendikepovaných detí v systéme škôl s vyučovacím jazykom maďarským je prakticky neriešeným problémom, preto navrhujeme odbornú debatu na hľadanie riešení.
96. Podporujeme vydanie učebnice o kultúre národnostných menšín, ako aj vydanie spoločnej slovensko-maďarskej knihy o našich dejinách ako aj vytvorenie spoločných vzdelávacích programov, kde žiaci slovenskej a maďarskej národnosti sa môžu spoznať lepšie.
97. Vo vysielaní verejnoprávnej televízie navrhujeme zvýšiť podiel maďarsko-jazyčného vysielania na úroveň podielu Maďarov na Slovensku. Pri národnostnom vysielaní verejnoprávneho rozhlasu (Rádio Pátria) zase treba zlepšiť kvalitu vysielania na územiach Slovenska, kde koncentrovane žijú rôzne národnosti.
98. Fond na podporu kultúry národnostných menšín by sme zachovali s posilnením samosprávnych prvkov a zvýšením transparentnosti (posúdenie a hodnotenie rôznych žiadostí by malo byť zverejnené).
99. Iniciujeme, aby naše významné kultúrne inštitúcie (ako Jókaiho divadlo v Komárne a Celoštátna súťaž Mihály Tompu) získali stále a stabilné štátne financovanie. Okruh inštitúcií a spôsob podpory treba určiť v odbornej a spoločenskej debate.

Menšinové práva a používanie jazyka

100. Považujeme za potrebné prijatie všeobecného zákona o národnostných menšinách, ktorý definuje etnické komunity, ich práva, symboly ako aj rôzne spôsoby ich účasti vo verejnom živote.
101. Zákony o štátnom jazyku a o používaní jazyka národnostných menšín treba zjednotiť v jednom zákone o používaní úradných jazykov, v ktorom slovenský jazyk už nebude formálne nad ostatnými jazykmi. Úradným jazykom bude tak slovenčina (celoštátne) ako aj maďarčina (regionálne), prípadne rusínsky alebo rómsky jazyk. Zákon nemôže obmedzovať používanie žiadneho jazyka (ani malých jazykov etnických skupín), iba ustanovuje, že štátne úrady v akých jazykoch sú povinné poskytovať služby, a štát ako podporuje jazykové práva a poskytovanie týchto služieb.
102. Maďarský jazyk by bol so slovenským jazykom rovnocenný úradný jazyk v obciach, kde podiel obyvateľov s maďarským materinským jazykom dosahuje najmenej 15 % (keďže ide o práva, ktoré sa týkajú používania jazykov, je logické, že hlavným kritériom má byť materinský jazyk a nie národnosť). Štatút úradného jazyka pre maďarčinu by platil aj v tých okresných a župných sídlach pod ktoré takéto obce spadajú.
- Tam, kde maďarčina je úradným jazykom, všetky úradné nápisy sú dvojjazyčné. To platí aj pre dopravné tabule, tabule všetkých inštitúcií, ktoré poskytujú verejné služby, ako aj na nápisy v obchodoch, reštauráciách a ostatných podnikoch, ktoré poskytujú rôzne služby.
- Tam, kde maďarčina je úradným jazykom, tam komunikácia v maďarčine je garantovaná na úradoch, v podnikoch verejných služieb (vodárne, plynárenské podniky a pod.), v zdravotných a sociálnych zariadeniach, v Sociálnej poisťovni, v dopravných podnikoch, na pošte, polícii, požiarnej ochrane. Úradné tlačivá sú dvojjazyčné, alebo, keď to nie je praktické, tak existujú vo všetkých úradných jazykoch.
- Každý sa môže obrátiť na úrady definované v zákone v hociktorom oficiálnom jazyku, a odpoveď má dostať v rovnakom jazyku (preklad nie je potrebný, ale keď existuje, prednosť má verzia v jazyku, v ktorom bola podaná žiadosť, alebo ktorý si želá klient). Konania na vyššom stupni by pokračovali v jazyku zvolenom na prvom stupni. Dokumenty pre oficiálne orgány by bolo možné podať v hociktorom z úradných jazykov. Náklady na prípadné preklady (napríklad pre najvyšší súd) by hradil štát. Konanie pred súdmi by mohli byť vo všetkých úradných jazykoch, v trestnoprávných sporoch by si mohol vyhrať obvinený, v občiansko-právných sporoch by vybral navrhovateľ, resp. obe strany by si mohli používať vlastný jazyk.
103. Pre úradnú komunikáciu v maďarskom jazyku verejná správa by robila aktívnu politiku ľudských zdrojov: viedla by záznamy o jazykových znalostiach úradníkov, rozvíjala by tieto znalosti napr. pomocou školení, mohla by finančne zvýhodňovať tých, ktorí ovládajú viac úradných jazykov, a podobne, zvýhodňovať ich v prijímaní na miesta, kde sa používa viacero úradných jazykov. Zároveň by určovala na aké pozície sú žiadané pracovníci so znalosťou akých jazykov, aby boli zabezpečené všetky služby vo všetkých úradných jazykoch.
104. Pri úradnom styku pre uľahčenie používania maďarského jazyka alebo iných jazykov navrhujeme, aby úradníci nosili menovky, kde vedľa mena majú uvedené aj jazyky, ktorými rozprávajú (napríklad symbolicky s malými vlajkami) aby maďarskí alebo inojazyční zákazníci jednoznačne vedeli identifikovať, s kým môžu komunikovať vo svojom materinskom jazyku.

Rozvoj vidieka, pôdohospodárstvo, ochrana prírody

105. Čím väčšia časť dotácií zo spoločného rozpočtu EÚ by mala byť nárokovateľná po splnení určitých kritérií.
Naším cieľom je čo najväčšia transparentnosť čo sa týka štátnych dotácií a prenájmov pôdy. Navrhujeme taký informačný systém, kde môže každý ľahko vyhľadať, že kto, aké firmy dostali štátne dotácie, kedy a v akej výške, kto prenajíma pôdu či lesy od štátneho pozemkového fondu, koľko a za koľko. V ideálnom prípade by táto databáza bola prepojená aj s katastrálnymi úradmi.
Rozvojové dotácie by sme čo najviac presmerovali do pestovania zelenín a ovocia, či špeciálnych plodín alebo do živočíšnej výroby, kde vzniká vyššia pridaná hodnota a viac pracovných miest. Podobne treba podporovať aj rozšírenie domácich kapacít v potravinárstve.
106. Naším cieľom je uľahčenie a zlacnenie sezónnych prác, brigádnickej práce, práce z domu (na diaľku) pomocou uľahčenia regulácie zamestnávania (po určitý príjem dohody na dobu určitú bez platenia odvodov, študentská práca, práca v rámci duálneho vzdelávania).
107. Podporujeme uľahčenie predaja z dvora ako aj priamy predaj konečným používateľom, rozšírenie sortimentu a množstva tovarov, ktoré sa dajú takto predávať, ľahšiu výrobu domácich potravín, tvorbu lokálnych značiek, brandov. Všeobecne povedané, je potrebné čo najviac zredukovať všetku reguláciu, povinnosti a administratívnu záťaž, čo nad rámec noriem z EÚ vytvára bariéry v poľnohospodárstve, v rozvoji vidieka alebo vo vidieckom turizme.
108. Považujeme za potrebné urýchlenie pozemkových úprav, predovšetkým v južných regiónoch, ktoré sú aj z tohto hľadiska zanedbané.
Pri pozemkoch v nedeliteľnom spoluvlastníctve (bývalé urbáriáty, pozemkové spoločenstvá), kde nie je možné vytvoriť právne subjekty (napríklad lebo veľký počet neznámych vlastníkov znemožňuje väčšinové rozhodnutie vlastníkov) navrhujeme, aby štát v urýchlených špeciálnych pozemkových úpravách vysporiadal s podielmi známych vlastníkov, ktorí by takto mohli reálne disponovať so svojimi vlastníckymi právami (ktoré v súčasnosti sú prakticky blokované).
109. Závlahové a odvodňovacie zariadenie by sme nechali vo vlastníctve štátu, ale dali by sme ich do dlhodobého užívania spoločnostiam farmárov, ktorí pôsobia v danom regióne – Hydromeliorácie, štátny podnik by následne zanikli.
110. Navrhujeme maximalizáciu počtu zvierat v prípade veľkochovov, aby už nebolo možné vytvoriť ďalšie megafarmy, ktoré opakovane vyvolávajú protesty miestnych obyvateľov.
111. V rámci rozvoja infraštruktúry treba dať výrazne väčšie zdroje na výstavbu oddelených cyklotrás. Ide o najekologickejší spôsob dopravy, ktorý ja zároveň najlacnejší a pomáha zdraviu. Rozvoj cyklistickej infraštruktúry treba sústreďovať do regiónov so zanedbanou infraštruktúrou (málo diaľnic, modernizovaných železníc), ktoré sú atraktívne aj z hľadiska vidieckeho turizmu. Keďže rozdrobené a neusporiadané vlastníctvo pozemkov je najväčšou bariérou rýchlejšej výstavby cyklotrás, preto navrhujeme možnosť štátneho vyvlastňovania pozemkov pod cyklotrasami (podobne ako v prípade ciest).
112. Štátna podpora ťažby uhlia na hornej Nitre a následné spaľovanie uhlia v tepelnej elektrárni Nováky sa musí čím skôr končiť.
Podporujeme čoraz väčšie využívanie obnoviteľných zdrojov vo výrobe elektriny, energetickú obnovu budov, a rozumnú štátnu podporu týchto aktivít. V ideálnom prípade nové elektrárne (napríklad veterné či solárne) by mali vznikať v čo najväčšej miere na „hnedej lúke“,

- v predošlých, už nefungujúcich, alebo aj súčasných priemyselných areáloch (nové továrne podľa možností by tiež mali vznikať hlavne tam), aby nezaberali poľnohospodárske územia.
113. Podporujeme čo najväčšiu mieru selektívneho zberu komunálneho odpadu, a čo najväčšiu recykláciu, resp. energetické zhodnotenie, aby čím menšia časť odpadu skončila na skládkach.
114. Treba pokračovať vo výstavbe vodovodov a kanalizácií v obciach, vo výstavbe čističiek odpadových vôd, ale je potrebné venovať väčšiu pozornosť aj zachytávaniu dažďovej vody v obciach aj v poľnohospodárstve. Podobne aj v lesoch, či územiach, ktoré sa nepoužívajú v poľnohospodárstve, kde potrebujeme množstvo malých nádrží na zachytávanie dažďovej vody na obmedzenie rýchlo prichádzajúcich záplav.
115. Podporu technológií, ktoré chránia životné prostredie by mala zostať v rámci hraníc zdravého rozumu. Preto nepodporujeme príliš drahé a málo efektívne štátne programy. Napríklad štátnu podporu kupovania elektrických a hybridných áut., kde štát z peňazí daňových poplatníkov dáva 8 alebo 4 tisíc eur pre tých, ktorí kupujú autá do 50 tisíc eur. Zrejme ide o bohatých ľudí, resp. minimálne o vyššiu strednú vrstvu, pričom celkový klimatický alebo environmentálny efekt podpory je marginálny. Čiže presúvame peniaze aj od ľudí s nižšími príjmami k ľuďom s vyššími príjmami, ktorí kupujú drahé autá s minimálnym pozitívnym environmentálnym vplyvom. Na miesto toho treba radšej podporiť prestavbu áut na LPG-pohon, je to výrazne lacnejšie, a je možné zmeniť výrazne viac áut na ekologický pohon.

Zahraničná politika a obrana

116. Ukotvenia Slovenska v euroatlantických integračných štruktúrach (Európska únia, NATO) je najväčšou zárukou nezávislosti a prosperity našej krajiny ako aj zachovanie demokracie a trhovej ekonomiky. Preto urobíme všetko v prospech zachovania nášho členstva v NATO a EÚ.
- Podporujeme ďalšie rozširovanie NATO a EÚ najmä smerom na Ukrajinu a Srbsko. (V týchto krajinách existujú aj početné maďarské komunity, ktoré sú zatiaľ mimo euroatlantických integračných štruktúr. Ale v prípade Ukrajiny je dôležité aj to, že ide o susednú krajinu. čo sa týka Ukrajiny, v krátkodobo je reálnejšie podporovať priblíženie k EÚ namiesto členstva.)
- Treba sa usilovať o čo najlepšie vzťahy so susednými krajinami – pre nás, občanov maďarskej národnosti je najdôležitejší vzťah k Maďarsku – so zlepšovaním dopravných spojení, prehĺbovaním hospodárskych a kultúrnych vzťahov a zveľaďovaním rôznych regionálnych formátov spolupráce ako napríklad V4.
117. Navrhujeme zrušenie Vojenského spravodajstva. Jednak kvôli opakujúcim sa škandálom (rozkrádanie štátneho majetku, resp. prelievanie do súkromných vreciek), ale aj preto, lebo maličkaj krajine ako Slovensko bohato stačí jedna tajná služba. V rámci SIS by mohla fungovať civilná aj vojenská rozviedka a kontrarozviedka.
118. Treba sa usilovať o vytvorenie pragmatickej spolupráce, predovšetkým v ekonomickej oblasti aj s krajinami s autoritárskym alebo diktátorským režimom. Avšak tento záujem nemôže viesť k strate našich hodnôt a princípov, nemôžeme zamlčať náš nesúhlas s ich politikou (to platí samozrejme hlavne pre Ruskú federáciu a Čínu).
- Z ekonomického a environmentálneho hľadiska je žiaduce postupný prechod od fosílnych palív (uhlie, ropa, zemný plyn) smerom k obnoviteľným zdrojom. Toto však nie je možné spraviť z jedného dňa na druhý, ešte dlho budeme potrebovať dovoz fosílnych palív. Treba však znižovať závislosť od dovozu ropy a plynu z Ruska, preto podporujeme budovanie

alternatívnych exportných trás (ropovodov, plynovodov), a keď sa to oplatí, aj nákup ropy a plynu z iných krajín. (Toto platí aj pre nukleárne palivo, kde sem na 100 % závislý od ruského dovozu.)

119. Politika zo strany Ruska voči NATO a EÚ a ich členským krajinám, čiže aj voči Slovensku si zaslúži oveľa väčšiu pozornosť, finančné aj personálne zdroje ako doteraz. Táto politika využíva mnohé prostriedky tzv. hybridnej vojny (propaganda, rozširovanie konšpiračných teórií, podpora extrémizmu a polovojenských skupín, kybernetické útoky) a chce podkopať jednotu EÚ a NATO, rozoštvávať ich členské krajiny a národy proti sebe a v konečnom dôsledku rozbiť európsku a transatlantickú integráciu. Slovenské štátne inštitúcie zatiaľ robili veľmi málo v tejto oblasti, prácu vlády zatiaľ nahrádzal civilný sektor a médiá.
120. V čase intenzívnych „aktívnych opatrení“ zo strany Ruska voči našej krajine fakt, že značnú časť nášho Ministerstva zahraničných vecí tvoria absolventi MGIMO (Moskovský štátny inštitút medzinárodných vzťahov) predstavuje veľké riziko. Ide o vedúcich diplomatov, mnohých súčasných či bývalých veľvyslancov, ministrov zahraničných vecí a eurokomisára. Je známe, že predtým sovietska a následne pravdepodobne aj ruská tajná služba verbovala agentov z radov študentov/absolventov tejto školy, nemôžeme vedieť, že koho. Je to také riziko pre národnú bezpečnosť, že nie je to možné odbiť mávnutím ruky. Aj preto, že neohrozuje len nás, ale aj našich spojencov. Podľa nás dozrel čas na to, aby sme vytvorili obmedzenia pre absolventov MGIMO na ministerstve resp. aj všeobecne v štátnej správe. Na rozdiel od veľkého počtu absolventov MGIMO podiel zamestnancov maďarskej národnosti v rámci ministerstva ako aj v diplomatickej službe je hlboko pod celoštátnym priemerom Maďarov na Slovensku. Akoby občanov maďarskej národnosti brali ako nespoľahlivých, neschopných na diplomatickú službu, to by sa malo postupne zmeniť.